

ВИСНОВОК

**наукового керівника про роботу аспірантки кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи
Файермен Олени Олександрівни
на тему «Підготовка майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами» та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану**

Сучасний глобалізований світ вирізняється низкою соціальних проблем, однією із яких є соціальна підтримка вразливих сімей, зокрема сімей, які виховують дітей з особливими потребами. Зазначене вимагає наявності висококваліфікованих фахівців соціономічної сфери (психологи, соціальні працівники, соціальні педагоги), які мають сформовану готовність до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами. Отже проблематика дисертаційного дослідження моєї аспірантки є вельми актуальною.

Протягом навчання в аспірантурі О.О. Файермен повністю виконала індивідуальний навчальний план. Зокрема, вона успішно склала всі іспити й необхідні заліки, пройшла заплановану педагогічну практику у вищій школі, набула додаткові кредити з навчальних дисциплін. Упродовж усього терміну здійснення цієї роботи О.О. Файермен виявила надзвичайну сумлінність, наполегливість та працездатність, старанність, відповідальність, організованість, високий рівень наукової ерудиції та професійної компетентності, продемонструвала, що вона володіє здатністю чітко визначати цілі й завдання наукового пошуку, обирати адекватні для їх виконання методи дослідження, глибоко осмислювати, систематизувати та аналізувати результати проведених наукових розвідок. Навчаючись в аспірантурі та активно займаючись дослідницькою діяльністю, здобувачка вищої освіти ступеня доктора філософії оволоділа здатністю розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності в сфері освіти та пропонувати підходи до їх вирішення, що передбачає проведення власних наукових досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог, опанувала загальні й фахові компетентності, що

дали їй змогу продукувати нові цінні наукові ідеї та комплексно вивчати обрану проблему, забезпечувати наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів. Це дозволило здобувачці достроково виконати індивідуальний план наукової роботи і подати дисертаційне дослідження на попередню експертизу.

Протягом навчання в аспірантурі Олена Олександрівна брала активну участь в роботі клубу аспірантів, проводила тренінги зі студентами й аспірантами в рамках діяльності соціально-психологічної служби університету, продемонструвала здатність обирати і ефективно використовувати інноваційні освітні технології, методи і засоби навчання й виховання з метою забезпечення запланованого рівня особистісного та професійного розвитку здобувачів вищої освіти.

Цінним є те, що дисертаційне дослідження О.О. Файермен виконане згідно з темами науково-дослідної роботи кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи Університету імені Альфреда Нобеля, а саме «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784) і «Теоретико-методологічні засади професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U200059). Олена Олександрівна неодноразово звітувала на засіданнях нашої кафедри з результатами власних наукових розвідок, виступала з доповідями на методичних семінарах кафедри та брала участь в щорічних міжнародних конференціях, які були організовані кафедрою інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи університету.

Вбачаємо необхідним акцентувати увагу на тому, що результати проведеного аспіранткою дослідження мають наукову новизну, яка полягає в тому, що дисертанткою уперше розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено технологію підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими

потребами на підставі системного, діяльнісного, компетентнісного, особистісно орієнтованого, середовищного, ресурсного підходів, що містить такі взаємопов'язані етапи: концептуально-цільовий, організаційно-підготовчий, змістово-процесуальний, практичний, рефлексивно-коригувальний; уточнено й конкретизовано понятійно-категоріальний апарат досліджуваної проблеми («підтримка», «соціальна підтримка», «соціальна підтримка батьків дітей з особливими потребами», «готовність майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами», «технологія підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами»); удосконалено зміст, форми (лекційні, семінарські й практичні заняття, самостійна, науково-дослідна, гурткова, волонтерська робота, асистентська й переддипломна практика), методи навчання (діалогічно-дискусійні, ігрові, коучингові, колаборативні, проєктні, тренінгові, ситуаційного навчання), навчально-методичне й інформаційне забезпечення процесу формування ціннісно-мотиваційного, змістово-теоретичного, операційно-практичного, особистісного компонентів готовності майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами в умовах магістерської підготовки; набули подальшого розвитку наукові уявлення про сутність, структуру, компоненти, показники й рівні готовності майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами; діагностичний інструментарій оцінювання рівнів зазначеної готовності.

Проведене дослідження має також практичне значення, бо сформульовані автором теоретичні положення та висновки можуть стати в нагоді українським викладачам для підвищення ефективності підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами. О.О. Файермен розроблено та впроваджено технологію підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами, яка може бути покладена в основу моделювання освітнього процесу здобувачів другого (магістерського) рівня зі спеціальностей

231 Соціальна робота та 053 Психологія; змістовно збагачено освітні компоненти професійного спрямування: «Соціально-педагогічні аспекти інклюзивної освіти», «Психологічні проблеми батьківсько-дитячих стосунків», «Психологія сім'ї. Сімейне консультування», «Групові методи психологічної роботи та корекції», «Психологія консультування різних категорій клієнтів»; розроблено й апробовано програму та навчально-методичне забезпечення спецкурсу «Соціальна підтримка батьків дітей з особливими потребами», а також апробовано оновлений зміст асистентської та переддипломної практик, волонтерської діяльності (організація та проведення заходів, акцій, реалізація програм і проєктів тощо); розроблено й апробовано програму роботи навчально-наукового студентського гуртка «Основи роботи фахівця соціономічної сфери в умовах супроводу й підтримки дітей з особливими потребами та їх сімей».

Як науковий керівник зазначаю, що працюючи над дисертаційним дослідженням, Олена Олександрівна відповідально ставилася до написання наукової роботи, результати якої пройшли широку апробацію у закладах вищої освіти Дніпра, Запоріжжя, Луганська, Слов'янська, Кременчука, Комунальному закладі «Дніпропетровський міський центр денного перебування для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді». Написанням цієї дисертації О.О. Файермен продемонструвала свою наукову зрілість, високий рівень теоретичної підготовки, вміння аналізувати та узагальнювати фактичний матеріал, хорошу загальну ерудицію, високий рівень володіння іноземною мовою (опрацьовано 122 іноземних джерела).

Дисертація є самостійною і завершеною працею. Всі завдання виконані. Дисертантка опублікувала за темою дисертації 21 публікацію (20 – одноосібні), у тому числі: 5 статей у наукових фахових виданнях України, внесених до міжнародних наукометричних баз, 1 стаття у зарубіжному науковому журналі, внесеному до наукометричної бази Web of Science, 15 статей і тез доповідей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Зважаючи на актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і вірогідність, а також значну практичну цінність сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота Файермен Олени Олександрівни на тему «Підготовка майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії, відповідає вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 № 167, Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341) і може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій раді зі спеціальності 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри психології, педагогіки
та мовної підготовки
Харківського національного університету
міського господарства імені О.М. Бекетова

 Оксана РЕЗВАН

*Лідія Оксана
засвідчую*

Уч. відділу

Оксана Романенко